

Streszczenie

Polska solowa literatura akordeonowa XXI wieku. Indywidualne koncepcje twórcze i ich wpływ na rozwój możliwości wyrazowych instrumentu na przykładzie wybranych utworów

słowa kluczowe: akordeon, literatura akordeonowa XXI wieku, muzyka solowa, muzyka polska, możliwości wyrazowe akordeonu

Praca doktorska zatytułowana *Polska solowa literatura akordeonowa XXI wieku. Indywidualne koncepcje twórcze i ich wpływ na rozwój możliwości wyrazowych instrumentu na przykładzie wybranych utworów* przedstawia kompozycje powstałe na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, które w wyraźny sposób wpływają na rozwój możliwości wyrazowych współczesnego akordeonu koncertowego. Twórcami dzieł są kompozytorzy, którzy w pewien sposób odchodzą od utrwalonego schematu tworzenia na ten instrument. Proponując swoją własną wizję twórczą ukazują akordeon w nowym, często nieznanym dotąd obliczu, a powstała dzięki nim twórczość stanowi cenny wkład dla rozwoju współczesnej literatury akordeonowej.

Praca składa się z dwóch części. W pierwszej autor prezentuje polską literaturę akordeonową w kontekście rozwoju instrumentu oraz tendencji stylistycznych panujących w muzyce polskiej XX i XXI wieku. Opisane zostają początki literatury akordeonowej w Polsce oraz główni przedstawiciele polskiej XX-wiecznej twórczości akordeonowej wraz z uwzględnieniem ich roli w procesie rozwoju instrumentu. Ponadto przybliżone zostają główne tendencje stylistyczne w muzyce polskiej od II połowy XX wieku do współczesności, które w wyraźny sposób zarezonowały w kompozycjach wchodzących w skład dzieła artystycznego. Pierwszą część zamyka podrozdział, w którym zaprezentowane są wraz z przykładami nutowymi możliwości brzmieniowe współczesnego akordeonu koncertowego.

W części drugiej przedstawione zostają utwory wchodzące w skład dzieła artystycznego. A są nimi: *Chanson* na akordeon i środki elektroniczne – Krzysztofa Olczaka, *Hypopnea* – Wojciecha Blecharza, *Sonata Infinity* – Pawła Janasa, *TR13* na akordeon i środki elektroniczne – Artura Zagajewskiego, *Between Paths* – Macieja Zimki, *Zima* na akordeon i środki elektroniczne – Przemysława Schellera, *Jenny's soul. Or Dirk's? #2* na akordeon ćwierćtonowy, audio playback i wideo – Piotra Peszata. Opis dzieła artystycznego zawiera szczegółową analizę kompozycji, która dotyczy głównie aspektów interpretacyjno-wykonawczych z uwzględnieniem elementów wpływających na rozwój możliwości wyrazowych instrumentu. Do pracy doktorskiej dołączony jest również aneks w postaci biogramów oraz wywiadu przeprowadzonego z każdym z wyżej wymienionych twórców.

Summary

Polish 21st century solo accordion literature. Individual conceptions of composers and their influence on the expressive capabilities of the instrument on the basis of chosen compositions

keywords: accordion, 21st century accordion literature, solo music, Polish music, expressive capabilities of the accordion

The doctoral thesis titled: *Polish 21st century solo accordion literature. Individual conceptions of composers and their influence on the expressive capabilities of the instrument on the basis of chosen compositions* presents compositions created at the beginning of 21st century which distinctively influence the development of the expressive capabilities of the modern accordion. The authors of the works are composers which depart from the conventional way of creating music for the instrument. By offering their own artistic vision they show the accordion in a new light. The works make a valuable contribution to the development of modern accordion literature.

The thesis is divided into two parts. In the first one the author presents Polish accordion literature in the context of the instrument development and stylistic tendencies prevailing in Polish music of the 20th and 21st century. There are described origins of Polish accordion literature as well as the main representatives of Polish 20th century accordion music, together with their role in the development process of the instrument. Next there are discussed the main stylistic tendencies in Polish music from the second half of 20th until modern times, which have been reflected in the artistic compositions included in the recording. The first part is closed by a sub-chapter presenting the sound possibilities and the examples of the contemporary concert accordion.

In the second part the works recorded on a CD and DVD are analyzed. These are: *Chanson* for accordion and electronics – Krzysztof Olczak, *Hypopnea* – Wojciech Blecharz, *Sonata Infinity* – Paweł Janas, *TR13* for accordion and electronics – Artur Zagajewski, *Between Paths* – Maciej Zimka, *Zima* for accordion and live electronics – Przemysław Scheller, *Jenny's soul. Or Dirk's? #2* for quarter tone accordion, audio playback and video – Piotr Peszat. The description of the recording comprises a detailed compositions analysis which refers to the main interpretation and performance aspects, including elements influencing the instrument expressive capabilities. The thesis also encloses an appendix in the form of biographical notes and interviews with the above mentioned composers.